

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. X. De Natis ex libero ventre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

trimonii. Sed vir replicabat, quod secundum legem, seu consuetudinem Provinciae, conditionem patris sequi debeat, qui tempore mortis pro libero se gerebat, & jam elapso decennio, nec suo, nec patris nomine, status controversiam unquam passus fuerit. Consultus Papa Urbanus III. respondit, ratione temporis, & favore libertatis, pro parte viri, securius judicandum esse, & sic mulier remanebit cum viro, cum quo, tanquam libero matrimonium contraxit.

XV. Pro explicatione hujus cap. notandum 1. quamvis de Jure communi partus sequatur conditionem matris, quoad libertatem, & servitutem, ita ut si mater sit libera, vel serva, partus quoque censendus sit liber, vel servus, licet pater sit liber, c. fin. de serv. non ordin. & Insti. de Jure person. §. Servi autem. Veruntamen valet statutum, vel consuetudo legitime praescripta, ut proles sequatur conditionem, non matris, sed patris, ita ut si solus pater liber sit, vel servus, etiam liberi sint liberae conditionis, vel servilis, non attentata conditione matris, an haec libera sit, vel serva, ut constat ex hoc c. Abb. hic n. 2. Ubi ait, hanc consuetudinem in multis locis vigere, quia cum res haec descendat ex Jure humano, potest ei derogare consuetudo, c. fin. de consuet. Sanch. libr. 7. de matr. dif. 24. n. 9.

Notandum 2. Valet matrimonium liberi initum cum ancilla, ignorata conditione servili illius, si elapsus sit decennium, ex quo ancilla illa est in possessione libertatis, ut colligitur ex hoc cap. quam-

vis non requiratur decennium, sed sufficiat quinquennium, ut tradit Gl. hic §. Decennium, per l. 1. & l. Si pater. 7. C. Ne de statu defunctor. Nam quod hic dicitur de decennio, ad factum pertinet, quia de facto decennium excurrerat post mortem defuncti, non quod quinquennium non sufficeret, Gl. hic §. Decennium. Quod si ante matrimonium initum cum ancilla, illa jam legitime praescripisset libertatem, matrimonium esset legitimum, idque verissimum esse ait Sanch. l. 7. dif. 19. n. 6. quod esset matrimonium liberi cum liberta, id est, cum ea, quae ancilla fuit, jam tamen libertate gaudet, tale enim matrimonium valet, quia cum non sit initum cum errore conditionis servilis praesentis, is error non obstat valori matrimonii, Sanch. cit. dif. 19. n. 10.

Notandum 3. Favore libertatis in dubio judicandum est pro libertate, quia ejus favor est maximus, c. fin. de re judic. Cum ergo in casu hujus cap. vir iste per decennium se pro libero gesserit, nemine quidquam contra illum opponente, merito liber judicatus fuit. Quod si pater ipsius gessit se pro libero, tempore mortis, & quinquennium postea elapsum sit, intra quod nec ex persona patris, nec ex propria ipsius filii, ipsi mota fuit quaestio status, censendus est liber, quia intra illud tempus praescriptum fuit contra servitutem, idque in favorem defuncti, & praecipue libertatis statutum est, Abb. hic in fine, multa enim statuta sunt favore libertatis contra juris rigorem, ut notat Gl. fin. hic.

TITVLVS X.

DE NATIS EX LIBERO
VENTRE.

Quia error servilis conditionis viciat matrimonium, ut patet ex dictis Titulo praecedente, indeque saepe fit, ut dubitetur, utrum natus ex libero ventre, seu matre censendus sit servus, an liber, ideo hic Titulus subjungitur, in quo de hoc agitur.

I. Continet iste Titulus unic. cap. quod incipit Indecens, in quo deciditur quod natus ex libera matre, vel liberta sit liber, ubi talis casus proponitur: Cum quaedam Ecclesia manumississet ancillam suam, quae postea liberos susceperat, Ecclesia illa volebat eos revocare in servitutem: sed ancilla conquesta de hoc apud Papam, ostendit illi instrumentum manumissionis suae. Quia vero indecens est, ut filii progeniti ex libera, vel liberta ad servitium Ecclesiae retrahantur, ideo praecipit Pontifex Gregorius I. ut si ex parte Ecclesiae, nulla producantur documenta, per quae instrumentum manumissionis ab Ecclesia concessa refellatur, Episcopus loci Ecclesiam illam a molestatione mulieris, sine aliqua retractatione, compescat: durum enim est, ut si alii pro mercede (id est, pro remuneratione, Hostiens. hic) tribuant li-

bertates, ex ab Ecclesia, à qua tueri, seu defendi debent, revocentur.

II. Notandum 1. Filii, seu liberi legitime nati quoad familiam, nobilitatem, & dignitatem, seu honores, sequuntur conditionem patris, non matris, l. Cum legitima. 19. & ibi Gl. ff. de statu homin. Ratio est, quia proles esse recipit à patre, tanquam à causa efficiente principali, & nobiliori principio suae substantiae, & ideo quoad ea, quae ad esse, & familiam pertinent, & quae ei annexa sunt, sequitur patrem, Sanch. l. 7. de matrim. dif. 24. n. 1. Ubi addit, quod verè nobilis sit, qui ex utroque parente nobili descendit. Verum quoad statum libertatis, vel servitutis liberi conditionem matris sequuntur, ita ut natus ex ancilla sit servus, etsi pater liber sit, vel liber, si mater sit libera, etsi pater sit servus, quia partus ancillae matris conditionem sequitur, non statum patris, l. Partum. 7. C. de rei vindic. Abb. hic n. 3. Sanch. cit. dif. 24. n. 8. Sufficit autem, si mater,

mater, tempore conceptionis, aut natiuitatis, vel medio tempore fuerit libera, ut proles libertate gaudeat, *Instit. de Ingen. in princ.* Ut si ancilla prægnans manumittatur, sed ante partum in servitutem redigatur, proles nata erit libera, quia mater libera fuit, medio illo tempore, quo scilicet prægnans erat, §. *Ex his Instit. de Ingen.* quia calamitas matris non debet nocere proli in utero existenti, ut ibidem dicitur. Unde ad hoc ut proles libera sit, sufficit matrem brevissimo tempore inter conceptionem & natiuitatem fuisse liberam, *Sanch. c. l. n. 10.* Quod si tamen mater iure belli capta sit, fetus quoque sit mancipium, etsi mater libera fuerit, tempore conceptionis, non quidem vi natalium, sed quia unà cum matre captus fuit in bello iusto, & sic beneficium matris captae servatus fuit in vita, *Sanch. c. l. n. 14.* Sed & filii ex legitimo matrimonio progenti sequuntur quoad libertatem, & servitutem conditionem matris, l. *Et servorum, §. 5. Ingenui, l.*

cum legitima. 19. ff. De statu hom. & Sanch. num. 7.

III. Notandum 2. Filii libertæ, hoc est, geniti ex ancilla, quæ ex servitute manumissa est, liberti, sive libertini appellantur, sunt liberi, & pater servus fuerit, nec possunt à domino in servitutem revocari, prout sumitur ex hoc cap. Ubi dicitur: indecens esse, ut filii nati ex libera in servitutem Ecclesiæ retrahantur, *Abb. hic n. 4. & de Novo n. 4.* durum est enim, quodd Ecclesiæ libertatem revocet, quam debet defendere, neque habet quis impugnare eum, quem debet defendere, *hic in notat. & V. Aquatieri.* Nam si alii dominum defendunt libertatem suam, multò magis hoc facere debet Ecclesiæ, adeoque non debet à se ipsa remissos, & libertate donatos revocare in servitutem, *Hostiens. hic V. Ab Ecclesiæ:* Quamvis propter ingratitude libertus retrahi possit in servitutem, c. *Liberti. 61. caus. 12. q. 2. Abb. hic in fine.*

T I T V L U S X I.

DE COGNATIONE SPIRITUALI.

Triplex est cognatio, spiritualis, legalis, & naturalis, sive carnalis, de quibus hoc, & aliquot sequentibus Titulis agitur, & quidem primo loco de cognatione spirituali, tanquam de digniore. Extat hic Titulus etiam in Sexto.

§. I.

Quid sit cognatio spiritualis, unde oriatur, & inter quas personas contrahatur?

I.

ASSERTIO I. Cognatio spiritualis est propinquitas quadam personarum, quæ ex statuto Ecclesiæ oritur ex administratione, seu collatione, & susceptione quorundam Sacramentorum, nempe Baptismi, & Confirmationis, prout definitur communiter à Doctorebus apud *Sanch. l. 7. de matr. dif. 54. n. 1. Tann. tom. 4. dif. 8. de matr. q. 4. dub. 4. n. 64. Laym. l. 5. Theol. Mor. tract. 10. p. 4. c. 8. in princ. & alios.* Sicut enim per carnalem generationem homo nascitur, & acquirit esse naturale, postea verò corporaliter roboratur: ita per Baptismum homo regeneratur spiritualiter, & per Confirmationem confortatur spiritualiter: cum ergo baptizanti, aut confirmanti, & Patrinis magna reverentia debeatur, tanquam parentibus spiritualibus, ideo Ecclesiæ statuit, ut hæc cognatio spiritualis, non minùs, quàm carnalis, esset impedimentum dirimens matrimonium, *Sanch. cit. dif. 54. n. 2.*

II. Hinc infertur 1. quodd cognatio spiritualis non habeat ortum ex iure naturali, quia hæc Sacramenta nullum habent in iure naturali fundamentum, sed ex sola Christi institutione acceperunt: neque etiam ex iure Divino positivo orta est hæc co-

gnatio, quia nullus in S. Scriptura locus invenitur in quo de ea fiat mentio, quamvis in illa fuerit mentum aliquod habeat, quia 1. *Petri 1.* appellatur Baptismus regeneratio per Christum facta. 2. quæ ex solo iure Ecclesiastico, seu institutione Ecclesiæ hæc cognatio introducta est, *Sanch. cit. num. 2.*

Infertur 2. Ex aliis Sacramentis, præter Baptismum, & Confirmationem, non oritur cognatio spiritualis, ut expressè deciditur in c. *Quamvis. ult. h. t. in 6. in fine:* ubi dicitur: Ex datione vestimentorum aliorum Sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impedit, vel dissolvat: imò neque ex Sacramento Pœnitentiæ inter Confessarium, & filiam confessionis oritur aliqua cognatio. Rationem autem dat D. Thom. apud *Sanch. c. l. n. 6.* Quia reliqua Sacramenta conferunt supernaturalem gratiam, non per modum regenerationis spiritualis, sed per modum refectionis spiritualis, ut Eucharistia, vel sanationis seu reconciliationis, ut Pœnitentia. Quamvis talis Confessio Sacramentalis sit speciale sacrilegium assumatur ut medium ad peccatum luxurie peccandum, *Tanner. tract. 4. dif. 8. q. 4. dub. 4. n. 64. & alii.*

Infertur 3. Hoc impedimentum spiritualis cognationis est perpetuum, ita ut etiam post mortem personæ, quæ mediante, contracta est cognatio, duret, sicut etiam fit in aliis impedimentis dirimentibus, *Sanch. c. l. n. 8.*

III. ASSERTIO 2. Cognationis spiritualis quæ impediabat, & dirimebat matrimonium, post